

Belediyelerde Elektronik Belge Yönetim Sistemlerinin Boyutu ve Kurumsal Yapılanma Gereksinimleri

Prof. Dr. Fahrettin ÖZDEMİRCİ
Ankara Üniversitesi
Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Öğretim Üyesi
ve
Ankara Üniversitesi
Belge Yönetimi ve Arşiv Sistemi (BEYAS)
Koordinatörü

Belediyelerde EBYS

- Bugün yapacağım sunumda belediyelerde EBYS uygulamalarının;
 - Boyutu
 - kurumsal yapılanma gereksinimleri,
 - sorunlar,
 - çözüm önerileri
 - izlenecek yol ve yöntemler
- üzerinde durmaya çalışacağım.

*Sizlerin deneyimleri bizim için önemli, katkılarınızı bekliyoruz. *

Belediyelerde EBYS

- Belediyeler **devletin halka açılan** kapısıdır. Belediyeler iyi hizmet veriyorsa vatandaş devlet hizmetlerinden memnundur. Bu bağlamda belediyeler, verdikleri hizmetler ile devletin, vatandaşın yanında olduğunu gösteren **en önemli kamu kurumudur**.
- **e-Devlet** uygulama ve hizmetlerinde **belediyeler tarafından sunulan kamu hizmetleri** önemli bir yere sahiptir.
- Bu nedenle belediyeler, tüm iletişim kanallarını ve farklı platformlarda **e-uygulamaları** kullanarak hizmetlerini yürütmesi ve yönetim etkinliklerini gerçekleştirmesi kaçınılmazdır.

Belediyelerde EBYS

- Bu çerçevede değerlendirdiğimizde belediyelerin kullandıkları/kullanmak zorunda oldukları **bilgi sistemlerindeki çeşitlilik** dikkat çekmektedir.
- Bu çeşitlilik belediyelerde EBYS uygulamalarının **faklı yapıda kurgulanmasını ve çalıştırılmasını** gerektirir.
- Belediyelerde e-uygulamaları ana hatları ile **iki kategoride** toplayabiliriz;
 - Bilgi vermeye yönelik e-hizmetler/uygulamalar
 - İşlemlere, süreçlere yönelik e-hizmetler/uygulamalar

Belediyelerde EBYS

- Belediyelerde e-uygulamalar;
 - İnsan kaynakları yönetimi,
 - Ruhsat işleri,
 - Sosyal hizmetler,
 - Yönetim işleri,
 - Park-bahçe işleri,
 - Yapı işleri (yapı tatil zaptı, yapı ruhsat, yapı kullanma vb.),
 - Evlendirme işlemleri,
 - Numarataj işlemleri,
 - Vergi işlemleri,
 - İmar işleri
 - Ekspertiz işlemleri
 - EBYS ve e-Arşiv uygulamaları vb.
- Belediyelerde bilgi yönetim sistemleri içerisinde **EBYS ve dijitalleştirme (e-Arşiv)** çalışmalarının yoğunlaştığı dikkat çekmektedir.

Belediyelerde EBYS

Cevaplanması Gereken Sorular var!

1. EBYS'ye geçiş için bir **yazılıma sahip olmak yeterli mi?**
2. Yazılımın Standarda sahip olması **kurumun ihtiyacını** karşılayacağı anlamına gelir mi? EBYS'lerde standart (TS 13298) **zorunlu!** Nelere dikkat etmeliyiz.
3. **Bizim ihtiyacımız nedir?** Bu ihtiyacı neye göre tespit edeceğiz. Temel sorun burada başlıyor.
4. EBYS tek başına kendi içinde başlayıp biten bir uygulama mıdır?
5. **EBYS'nin** kurumda kullanılan **bilgi sistemleri ile entegrasyonu gerekli mi?** Hangi aşamada **entegre olmalı** ya da çalışmalıdır? Bunların belirlenmesi önemli.
6. EBYS uygulamasına geçecek ve geçmiş kurumların yönetim için **nasıl bir ekibe** ihtiyacı var?
7. Kurumların EBYS uygulamalarında **başarılı olması** nelere bağlı?

Burada çok sayıda soruyu ardı ardına sıralayabiliriz.

Belediyelerde EBYS

Sorularımıza cevap bulmak için EBYS'lerin boyutuna göz atalım:

1. e-Uygulamaların hız kazandığı günümüzde EBYS'ler **e-kurum sistemlerinin lokomotif**i görevini üstlenmektedir.
2. EBYS'ler öncelikle **yazışmalarımızı yönettiğimiz** bir sistem, **resmi bir platformda** gerçekleştirilmesi gereken yazışmalar ise **kurumsal kimlik , kurumsal bellek için önemli** araçlar.
3. EBYS'ler aynı zamanda kurumsal **veri ve bilgilerimizin yönetildiği**, kurumsal veri ve bilgilerimizi yönetirken de **kişisel veri ve bilgilerinde** yer aldığı bir platform. **Kurumsal belleği** oluşturan bilgilerin yer aldığı belgelerin oluşturulduğu bir platform, o halde sistemde oluşturduğumuz belgelerin **arşivsel boyutu** da önemli.

Belediyelerde EBYS

4. e-Devlet uygulamaları arasında yer alan EBYS, içerdiği bilgi ve belgeler ile **e-devletin bilgi altyapısını** oluşturmaktadır.
5. Belleklerini geleceğe taşımak isteyen kurumların elektronik bilgi ve belge sistemlerini yapılandırılarak **e-kuruma dönüştürülmeleri** kaçınılmazdır.
6. Bu bağlamda EBYS uygulamalarının kurumsal yapıya uygun ve **diğer bilgi sistemleriyle birlikte çalışabilecek** altyapıya sahip olması önem taşımaktadır.
7. EBYS **uygulamaları için standartlar hazırlanmakta** ve birlikte çalışabilirlik için çalışmalar yapılmakta **uygulanması/uyulması zorunlu** kılınmaktadır.

Belediyelerde EBYS

8. Ancak bu çalışmaların olması ve **EBYS uygulama yazılımlarının standartlara ve birlikte çalışabilirlik esaslarına uygun olması** sizin kurumunuzun ihtiyaçlarını karşılayacağı anlamına gelmemektedir.
9. Kurumların dikkate alması ve üzerinde durulması gereken nokta, EBYS uygulamasının kurumun yapısına uygun, ihtiyaçlarını karşılayacak özelliklere ve fonksiyonlara sahip olması için **kurumsallaştırma** çalışmalarının yapılmasının bir zorunluluk olduğudur.
10. EBYS’lerde sürdürülebilirlik ve süreklilik, **kurumsal çözümler üretmeyi** gerektirmektedir.
11. EBYS’ye geçiş öncesi ihtiyaç/ister analizleri yapılması, **kurumsal kültür oluşturulması** farkındalık yaratılması unutulmamalıdır. Yani ‘**Kurumsal Yeterlilik**’ için önemlidir.

Belediyelerde EBYS

12. Ülkemizde kullanılan EBYS uygulama yazılımları **kurumsal yapılandırma yaklaşım ve uygulamalarından uzaktır.**
13. Kurumlar bu konularda yeterli bilgi, deneyim ve bilince sahip değildir.
14. EBYS uygulamalarında karşılaşılan sorunlar için **günübirlik çözümler** üretilmekte, **kurumsal ihtiyaçlar bilinmeden** EBYS uygulamaları **satın alınmakta** ve kullanılmaya çalışılmaktadır.

Bu bağlamda belediyelerin e-uygulama ve hizmetleri içerisinde **EBYS uygulamalarının kurumsallaştırılarak kullanılması ve yönetilmesi** gerekmektedir.

Belediyelerde EBYS Yönetimi Nasıl Olmalı?

- **Belediye EBYS Yetkilileri** (*Belediye Başkanı ve Başkan Yardımcısı*)

SORUMLU BİRİMLER

- EBYS Uygulama Yönetimi Sorumlu Birimi (*Belge/Bilgi Yönetimi Birimi*)
- EBYS Teknik/Bilişim Sorumlu Birimi (*Bilgi İşlem Birimi*)

EBYS PERSONEL

- Belediye Kurum EBYS Uygulama Sorumluları
- Belediye Kurum EBYS Teknik/Bilişim Sorumluları

BİRİM SORUMLULARI

- Belediye Birim EBYS Yetkilileri (*birim yöneticileri*)
- Belediye Birim EBYS Sorumluları (*personel*)

Belediye EBY Sistemi Yönetimi Nasıl Olmalı?

Belediyelerde kullanılacak EBYS uygulamaları;

- belediyelerin iş akış ve işlem süreçlerine,
 - belge yönetimi ve arşiv sistemine,
 - belge yönetimi ve arşiv prensiplerine,
 - gerekli standartlara,
 - teknik alt yapısına,
 - yönetim yapısına,
 - kurumsal gereksinimlerine,
 - personel yapısına,
 - ilgili hukuk kurallarına,
 - hizmet verdiği vatandaşa,
- uygun olmalı**
- e-devlet yapısına ve bilgi sistemlerine entegre olabilecek bileşenleri içermelidir.

EBYS Bileşenleri

Belediyelerde EBYS Temel Özellikleri

- ✓ Belediye yönetim yapısı gereği, **dinamik yapı tercih edilmeli.**
- ✓ Güvenlik testlerinden geçmeli.
- ✓ Yük (Stres) testinden geçmeli (... .. anlık bağlantıda sistem ayakta kalmalı)
- ✓ e-İmza Uyum Denetiminden geçmeli.
- ✓ Intranet-Internet üzerinde *çalışma (hangi fonksiyon/aksiyon/bileşen vb. Intranet'te ya da Internet'te olacak)*
- ✓ VPN ile kurum dışı erişim (Intranet'ten erişim olan fonksiyon/aksiyon/bileşen vb. yöneticilere).
- ✓ Güçlü teknik donanım kapasitesi.
- ✓ Çift sunucu sistemi.
- ✓ Yedekli sistem.
- ✓ Yük dengeleme sistemi.
- ✓ FKM Çözüm odaklı sistem.

FKM (Felaketten Kurtarma Merkezi)

- FKM Acil Müdahale ekibi
- FKM de 7/24 saat izlenebilir bir sistem
- FKM müdahale süresi 15-20 dakika
- FKM sistemi ile optimum seviyede yedekleme
- Güvenli veri işleme ve depolama (*Kurum Veri Merkezine...*)
- Güvenli veri yedekleri
- Sürekli erişim (*Sürdürülebilirlik ve süreklilik*)
- İş verimliliğinde artış
- Zamandan, insan gücünden ve kırtasiye maliyetlerinden tasarruf

e-İmza ve m-İmza, e-Kimlik Biyometrik-İmza (b-İmza)!!!

Kurum Sertifikası
Kurumla ilişkilendirilmiş e-imza

Islak
İmza

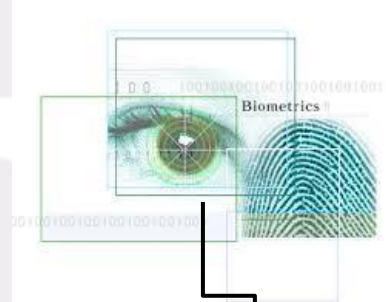
E-İmza

M-İmza

e-Kimlik e-İmza

Biyometrik (b-İmza)

EBYS ve Kurumsal Veriler/Bilgiler

- İdari belgeler, görsel belgeler, personel dosyaları, mükellef dosyaları, kişisel veriler, kurumsal veriler vb. birbirleriyle ilişkili sistemleri ve bu sistemlerinin entegrasyonunu zorunlu kılarken **kurumsal yapılanmalarda, yönetim uygulamalarında da yeni yaklaşımları** beraberinde getirmektedir.
- **Kişisel verilerin** yönetimi ve kullanımı tartışmalara ve yasal düzenlemelere konu olurken, “**kurumsal veri nedir?**” “Ne kadar paylaşılmalı?”, “Nasıl paylaşılmalı?” gibi konular üzerinde yeterince durulmamaktadır.

EBYS Uygulamalarında Öne Çıkan Noktalar -1-

1. **Vazgeçilemez** bir uygulama
2. **Günü birlik çözümler**, ucuz çözümler
3. **Rastgele görevlendirme**
4. Kurumsal **yapılar ve ihtiyaçlar** bilinmeden atılan adımlar
(Kurumsal analiz ve kurumsal gereksinimler, kurumsal gereksinimleri karşılayacak bir sistem için şartname, danışmanlık, destek hizmeti)
5. Kurumda başarı için EBYS'yi mutlaka **projelendirmek**
6. Güçlü **destek sunacak yazılımların** tercih edilmesi
7. **Üst Yönetim Desteği** (sorumluluklar ve görevler arasında tanımlama)
8. Personel direnci, farkındalık için **eğitim ve kurumsal kültür** oluşturma (Bilgilendirme-Bilinçlendirme-Gerçekleştirme ana felsefe olmalı)

EBYS Uygulamalarında Öne Çıkan Noktalar -2-

9. **Güçlü EBYS yönetim ekibi**, (EBYS Sorumluları, bilişim sorumluları, birim sorumluları, yetkilendirme, vb.)
10. **Yetkili ve Yetkin** erişim
11. **Güvenlik** ve güvenilirlik
12. **Güçlü teknik altyapı**
13. **Birimler arası koordinasyon**, Kurumun Bilgi İşlem ile Belge Yönetim Birimlerinin ortak çalışması, tüm birimler
14. **Süreklilik ve sürdürülebilirlik** için sürekli geliştirme, sürekli kurumsallaştırma, sürekli eğitim, anında müdahale **7/24 saat çalışması**
15. EBYS ile birlikte e-Arşiv olmazsa olmaz, kurum arşivlerinden **kurum veri merkezlerine dönüşüm**,

EBYS Uygulamalarında Öne Çıkan Noktalar -3-

16. EBYS lerin geleceği

- a. **e-Devletin** omurgası
- b. Tüm bilgi sistemlerinin **resmileştirilmesini** sağlayan bir yapı
- c. Bilgi sistemleriyle **entegrasyon**
- d. **e-Kurum platformuna** doğru gidiş
- e. Geleceğin **e-Kurum platformu EBYS**

Bilgi Sistemleri ve EBYS Yönetimi

- Elektronik ortamlarda ürettiğimiz düşüncelerin, fikirlerin, eylemlerin ürünleri olan elektronik ortamda kayıtlı bilgi/belgelerin **yeniçağın gerçekliklerine uygun yönetilmesi** gereklidir.

Hedefimiz geçmişle ve kurumsal
fonksiyonlarıyla
bütünleşen EBYS uygulamaları
olmalıdır.

Tüm birimlerinizin bilgi sistemlerini kullanması yeterli değildir, Bilgi sistemlerinizin etkin yönetilmesi ve kurumunuzun kullanım kapasitesi önemlidir.

**Kullanım kapasitenizi değerlendirin
ve
kurum yeterliğinizi ve yetkinliğinizi
belgeleyin.**

Kurumunuzu geleceğe daha güvenli adımlarla taşıyın...

Teşekkürler

- ▶ ozdemirci@ankara.edu.tr
- ▶ fozdemirci@gmail.com
- ▶ <http://fahrettinozdemirci.com.tr>

Ankara Üniversitesi
Bilgi Yönetim Sistemleri Belgelendirme Merkezi (BİLBEM)

- ▶ <http://bilbem.ankara.edu.tr>
- ▶ bilbem@ankara.edu.tr